

גלובס - אושר חוק משק החשמל: הרפורמה בחח"י יוצאת לדרך

בעיקרי הרפורמה הוחלט על מכירת חלק מאתרי הייצור של החברה, הוצאת ניהול המערכת מהחברה, הקמת שני מחז"מים חדישים על ידי החברה, פתיחת מקטע אספקת החשמל לתחרות, ויצירת מתווה התייעלות, שבמהלכו יפרשו 1,800 עובדים

סוניה גורודיסקיעמירם ברקת 19.07.2018

החתימה על הרפורמה בחברת החשמל / צילום: עמירם ברקת

בין הצבעות על חוק הפונדקאות לחוק הלאום, עבר בשלוש בבוקר חוק משק החשמל ברוב של 44 נגד 4, והרפורמה היסטורית במשק החשמל יוצאת לדרך. החוק מסדיר את עיקרי הרפורמה הגדולה ביותר שבוצעה אי פעם במשק הישראלי, כאשר הניסיון הראשון לגיבושה נעשה לראשונה עוד ב-1996, עם חקיקת חוק משק החשמל.

מאז מתווה הרפורמה עבר תהפוכות ושינויים רבים, והמתווה הנוכחי של הרפורמה, שכעת גם מעוגן בחקיקה, עורר לא מעט ביקורות - בעיקר בשל העובדה שהרפורמה, שתימשך על פני 8 שנים, לא תוזיל את תעריף החשמל, ולמרות ההתייעלות של החברה והגברת התחרות במשק החשמל, הצרכן יוכל להרגיש את השינוי בכיסו רק בתום תקופת הרפורמה.

במסגרת הרפורמה שאושרה הלילה, ימכרו כמחצית מאתרי הייצור של החברה ויחידת ניהול מערכת החשמל תהפוך לחברה ממשלתית נפרדת, מקטע אספקת החשמל תיפתח לתחרות חלקית. מצבת כוח האדם של חברת החשמל תקטן בכ-25% על ידי פרישה מרצון של כ-1,800 עובדים, בנוסף ל-1,000 שכבר פרשו לאחרונה. מעבר לכך, ההסכמות ברפורמה יאפשרו עדכון של יחסי העבודה בחברה כולל מעבר של שכבת הניהול הבכירה לחוזים אישיים, בהתאם למקובל בחברות מובילות במשק.

לדברי שר האוצר, משה כחלון: "לפני 22 שנים התקבלה החלטת ממשלה לעשות רפורמה בחברת החשמל. צריך להגיד את האמת - 7 ממשלות ישראל הקודמות כשלו באתגר. אני יודע שכולם עסוקים במי ניצח ומי הפסיד אבל אני יכול כבר לגלות לכם מי המנצחים

האמיתיים: אזרחי ישראל. התעקשנו לאפשר ליצרנים הפרטיים למכור חשמל ישירות לאזרחים כי מגיע להם ליהנות מהתחרות וירידות המחירים שיבואו בעקבותיה לא פחות מלמגזר העסקי. אני מקווה שכבר בקרוב תושבי עוטף עזה ייהנו מחשמל מוזל. ההטבה של חשמל חינם לא מתאימה למציאות הציבורית של ימינו ודרשנו לבטל אותה במסגרת הרפורמה. הרפורמה הזו מביאה למדינת ישראל בשורה כלכלית-חברתית עם פתיחת התחרות והשלכותיה, בשורה סביבתית עם צמצום השימוש בפחם ובשורה לאומית-אסטרטגית בשכלול ופיתוח משק החשמל הישראלי."

לדברי שר האנרגיה ד"ר יובל שטייניץ: "עם אישורו של חוק משק החשמל אמר שר האנרגיה, דר' יובל שטייניץ, כי הלילה התרחש בכנסת אירוע היסטורי. לאחר שנים של ניסיונות כושלים, אישרה הכנסת את הרפורמה בחברת חשמל, ועיגנה אותה בחקיקה. המשמעות היא, שישראל תפתח בשנים הקרובות משק חשמל יעיל, מודרני ותחרותי. משק חשמל שבו לא יהיה יותר וועד עובדים עם יד על השאלטר, כי לא יהיה שאלטר, כי הרפורמה מבטלת את המצב, שחברת חשמל מייצרת את רוב החשמל בישראל. הלילה נפתח הפתח גם לתחרות בהורדת מחירים במשק החשמל, וגם למהלך של סגירת התחנה הפחמית בחדרה והחלפת הפחם בגז טבעי כחול-לבן, נקי, שיאפשר לנו לשמור על איכות הסביבה ולדאוג לבריאות הציבור. הרפורמה בחשמל היא הגדולה, המקיפה והחשובה שנעשתה בחברה ממשלתית במדינת ישראל. אני מודה לשר האוצר, משה כחלון, על השותפות והגיבוי, לרה"מ ולממשלה כולה על התמיכה, וליו"ר וועדת הכלכלה, איתן כבל."

מנכ"ל משרד האוצר, שי באב"ד מסר: "הרפורמה תבטיח תחרות, תגדיל באופן דרמטי את ההשקעה ברשת החשמל על מנת להבטיח אמינות באספקה, ותפתור את נושא המונופול האנכי של חברת החשמל על ידי הוצאת יחידת ניהול המערכת. בנוסף, חברת החשמל תהפוך יעילה הרבה יותר, ועם חוב קטן באופן משמעותי - מה שצפוי גם כן להתגלגל אל צרכני החשמל. בסופו של יום, הצרכן ייהנה ממשק חשמל תחרותי ומתקדם, חברת חשמל יעילה יותר, וחשמל זול וזמין."

יפתח רון טל, יור דירקטוריון חברת החשמל: "עשינו היסטוריה לטובת מדינת ישראל, המשק הישראלי ואזרחי המדינה. כל אזרח במדינת ישראל ינהנה מההשקעה בתשתיות, פתיחת השוק לתחרות וההתייעלות בחברת החשמל. כל אלה לא רק יתרמו ליציבות המשק בטווח הקצר, אלא יביאו לצמיחה ולהורדת יוקר המחיה בישראל בשנים הבאות."

עופר בלוך, מנכ"ל חברת החשמל: "משק האנרגיה הישראלי וחברת החשמל יוצאים לדרך חדשה. האתגר האמיתי לפנינו יישום הרפורמה, צעד אחר צעד, תוך שמירה על איכות גבוהה של המוצר החיוני אותו אנו מספקים."

בהמשך לאישור חוק משק החשמל, יו"ר ההסתדרות אבי ניסנקורן מסר לפני זמן קצר כי: "אחרי עשרות שנים ונוסחאות שלא נתנו מענה אמיתי לאתגרים, היום סוף סוף אפשר לברך על המוגמר. הרפורמה הגדולה במשק יוצאת לדרך, תוך שמירה על האיתנות הפיננסית של חברת החשמל ודאגה לזכויות העובדים. בזכות האחריות הרבה שהפגינו עובדי חברת החשמל בתהליך, הצלחנו להגיע לרפורמה טובה ומאוזנת וכתוצאה מכך כל הציבור הישראלי ירוויח משק אנרגיה יעיל ומתקדם יותר."

עיקרי הרפורמה:

• חברת החשמל תמכור במהלך 5 השנים הקרובות כ-19 יחידות ייצור, בהן היא מחזיקה כיום, ב-5 אתרים שונים, המהוות כמחצית מייצור החשמל בגז:

א. אלון תבור - בתוך שנה וחצי מיום החלטת הממשלה.

ב. רמת חובב - בתוך שנתיים וחצי מיום החלטת הממשלה.

ג. רידינג - בתוך שלוש שנים מיום החלטת הממשלה.

ד. חגית מזרח - בתוך ארבע שנים מיום החלטת הממשלה.

ה. אשכול - בתוך חמש שנים מיום החלטת הממשלה.

• ניהול מערכת החשמל הארצית יועבר מחברת החשמל לחברה ממשלתית עצמאית, באופן שיצמצם את ניגודי העניינים הקיימים כיום בתוך חברת חשמל ובכך אמור להבטיח את הגברת התחרות בתחום הייצור. לחברה החדשה יעברו עובדי החברה מתחום ניהול המערכת וחלק מיחידות אגף תפ"ט (תכנון, פיתוח, טכנולוגיות).

• רשת ההולכה והחלוקה, שהינה מונופול טבעי, תישאר בידי החברה. החברה תשקיע משאבים לפיתוח מואץ והרחבה משמעותית של הרשת בהיקף של מיליארדי שקלים בכל שנה בשנים הקרובות, במסגרת תוכנית פיתוח מחייבת שייקבע שר האנרגיה, וזאת תוך עמידה ביעדים מדידים ופיקוח רגולטורי לטובת יציבות ואיכות אספקת החשמל לציבור.

• הוחלט כי החברה תקים שתי יחידות ייצור חדשות באמצעות גז טבעי באורות רבין, וזאת כחלק מהמגמה לצמצום השימוש בפחם בתהליך יצירת החשמל, ובמקום יחידות 1 עד 4 הפחמיות אשר צפויות להסגר. פעילות זו תאוגד בחברה בת בבעלות מלאה של חברת החשמל.

• בתחום האספקה הוחלט על פתיחה מלאה של אספקת החשמל לתחרות ללקוחות עסקיים גדולים ולראשונה גם לצרכני מתח נמוך בהתאם לכללים שייקבעו ויבטיחו תחרות מרובת משתפים בה ייקחו חלק יצרני חשמל ושחקנים נוספים. יש לציין, כי על מנת להמשיך ולשמור על יציבות בתחום אספקת החשמל, חברת החשמל תמשיך לשמש כספק ברירת מחדל של כל הלקוחות ותוכל להשתתף בתחרות באספקה לצרכני מתח נמוך רק בעתיד, במידה ונתח השוק שלה יירד ל-60% במהלך 8 השנים הקרובות, ובהתאם לתנאים שנקבעו. לחברה יתאפשר לספק שירותי ערך מוסף לצרכני החשמל בתחום הסייבר באופן מיידי ובתחומי ה"בית החכם" והתייעלות אנרגטית ללקוחות מיום שבו יפחת נתח השוק שלה בתחום האספקה לצרכני מתח נמוך מ-75%.

• החברה תעבור שינויים במבנה הארגוני הכוללים הרחבת הגמישות הניהולית במסגרת יחסי העבודה בין הנהלת החברה לארגון העובדים, בתחומי הניהול השוטף, המכרזים והמשמעת. באשר להשלכות על כוח האדם בחברה, בשמונה השנים הקרובות צפויה מצבת כוח האדם בחברה לרדת בכ-25%: כ-1,800 עובדים יסיימו את העסקתם בפרישות מוקדמות, וזאת בנוסף לאלף העובדים מהם נפרדה החברה בשנתיים האחרונות. כמו כן

כאלף עובדים נוספים צפויים לסיים את עבודתם בפרישת חובה ולצאת לגמלאות. בתום שמונה השנים, ולאחר הפרישה המתוכננת, **תצומצם מצבת העובדים בחברה ב- 2,200 עובדים קבועים** ותפחת לכ-6,400. כמו כן, הוסכם על העברת דרג הניהול הבכיר לחוזים אישיים לכמאה עובדים ואפשרות לחמישים חוזים לעובדים במקצועות נדרשים.

• **הרפורמה צפויה לשפר באופן משמעותי את מצבה הפיננסי של חברת החשמל, ועל פי הערכות החברה להפחית את היקף החוב, לשפר את מדדיה הפיננסיים של החברה ובכך להפחית את עלויות המימון שלה.**